

Itä-Suomen sosiaalityön päivät

Mikkeli 13. - 14.11.2006

Inhimillisyyden puolustus

Suomen Mielenterveysseuran entinen toiminnanjohtaja Pirkko Lahti

Mitä on ihmisyyden / inhimillisyyden?

Ihmisydessä / inhimillisyydessä keskeisiä ovat omat arvokokemuksemme. Pohjautuvatko ne eksistentiaaliin ydinarvoihin, sosiaalieettisiin ihanteisiin, joihin kuuluu auttaminen vai arvostukseen, johon suuntaamme tiettyjä kohdearvoja?

Oman itsen ja läheisten arvioinnin lähtökohta onkin juuri ihmiskuva - se, miksi me ihmisen määrittelemme. Ihmisen arkiseen käyttäytymiseen vaikuttavat hänen perusarvonsa, kokemuksensa, taustansa, työnsä ja tietysti myös ympäröivä kulttuuri, media ja henkilökohtaiset elämäntilanteet.

Arvotunteiksi luemme yleensä vuorovaikutukseen ja toimintapoihin liittyviä asioita. Kun ihminen on itse vaikeassa elämäntilanteessa, hän hakee ja saa apua. Mutta yhtä lailla yhteiskunnassa kokonaisuudessaan voi olla vaikeiden elämäntilanteiden kirjo, eli yhteiskuntakin on haavoittuva. Tällöin tärkeäksi tulee mieltää inhimilliset lähtökohdat yhteiskunnan kehittämisessä ja haavoittuvuuden estämisessä.

Auttamisen arvopohja

Lähes jokainen ihminen on valmis auttamaan. Auttamisen pohja on eettinen: ei voi olla auttamatta. Auttamisen pohja voi olla myös sosiaalisuudessa: halussa auttaa, olla käytettävissä. Autamme läsnäololla, kuuntelemalla, jakamalla tai konkreettisella toiminnalla. Auttaja ei voi edellyttää kiitollisuutta eikä asettua hyväntekijäksi. Auttajalta edellytetään nöyryyttä ja tasavertaisuutta, inhimillistä kohtaamista ja läsnäoloa.

Auttaja voi melko helposti myös tyrkyttää omaa ajatteluaan. Vaatii paljon saada autettavasta kehkeytetyksi hänen oma itsensä, niin että auttaja itse jääkin rinnalla kulkijaksi. Kaikessa auttamisessa vuorovaikutuksen pohja on aitous ja kyky mieltää itsensä osaksi inhimillisyyden ketjua, ei narsistiseksi erityistapaukseksi.

Hyvän teon lähtökohdat

Jokainen ihminen haluaa olla hyvä ja tuntea itsensä hyväksi. Jokainen haluaa myös olla kehittämässä elämää, toimia oikein ja olla kohtalaisen sitoutunut omaan tehtäväänsä. Hyvien tekojen tekeminen on vaikeaa, koska hyvät teot ovat myös osa inhimillisyyttä. Toisaalta ihmiset haluavat mielellään näyttää omasta inhimillisyydestään ja tekevät hyvää!

Martti Lindqvist on todennut, että kukaan ei ole meille antanut ihmisarvoa, jolloin kukaan ei voi myöskään viedä sitä meiltä pois. Mitä on olla ihminen? Tarvitsemme oman elämämme kokonaisuuden hahmottamista, arvojen priorisointia, elämän tarkoituksen oivaltamista ja pohjaa eheyden kokemiselle, pohjaa inhimillisyydelle.